

PATNUBAY NG BAYAN

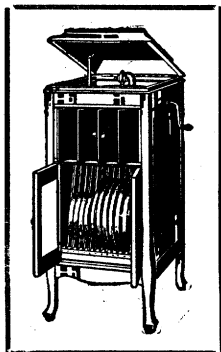
THE PEOPLE'S GUIDE—GUIA DEL PUEBLO

YEAR
AÑO
TAON

IV

MANILA, OCTOBER
MAYNILA, OKTUBRE 1918

No. 43
BLG.

MUSICA BAILABLE IRRE-
SISTIBLE
CADENCIAS EXQUISITAS
QUE DELEITAN

ESTAS SON LAS NOTAS DE LAS
GRAFONOLAS Y DISCOS
COLUMBIA

EL TONO MAS FUERTE Y ELEVADO PUEDE SER REGULADO HASTA
EL TONO MAS BAJO Y SILENCIOSO

BECK'S

ESCOLTA

MANILA

Urrutia y C.^a

Exportadores é Importadores

Comerciantes en toda clase de productos del país
Consignatarios de los vapores.

'Albay," y Ntra. Sra. de Begoña," con servicio regular á
los puertos de Legaspi, Tabaco, Lagonoy y Daet.

Muelle de la Industria 1043
MANILA, I. F.

Dirección Telegráfica: "URRUTIA"
Claves: AI, ABC, 4.a y 5.a Edicion y Lieber's

P. O. Box 597.
Teléfono 319.

INSULAR LUMBER COMPANY

Our Tanguile and Almon Lumber Offers an Acceptable
and Reasonably Priced Substitute

FOR

MAHOGANY

Large Stocks Always on Hand Well Manufactured
and Seasoned.

Write for Samples and Prices.

MANILA, P. I.

THE PEOPLE'S GUIDE

ENGLISH SECTION

EDITOR P. L. STANGL, B. S.

P. O. Box 733, Manila.

PROPRIETOR AND MANAGER:

SOFRONIO G. CALDERÓN

758 Reina Regente, Binondo, Manila.

SUBSCRIPTIONS

Single No. P 0.10

One year , 1.00

„ „ in provinces , 1.20

U. S. and Foreign: one year , 2.00

4th Year.

MANILA, NOVEMBER 1918

No. 43

TIME TO ACT

With all the efforts being put forth, through recruiting for the National Guard, the recent spectacular, and effective, Fourth Liberty Loan Drive, and the many agencies for directing production and stimulating prosperity, the time has come for the present Legislature to take some definite and drastic steps to safeguard the interests of the consumers of articles of first necessity.

No one can deny that the steps taken in the recent past have not been at all adequate, and some require an even stronger adjective to properly qualify them. The historic Rafferty—Sy Cong Bien incident, the very much discussed Madrigal incident—these and some others of lesser importance show that what is required is legislation of such a broad scope, conferring such ample powers, fixing responsibility for failure so definitely as to leave no further room for the present ambiguity, duality of powers, makeshifts where remedies are demanded, in short, as clear cut and well defined legislation as is at present enjoyed by the United States on the same subjects.

It is time to get down to hard facts, and to meet a critical situation in a definite, ample, adequate and permanently effective way.

Let the legislature create a Food Dictator, clothe him with ample powers, and then let the government fill the position so created by a man

big enough to act fearlessly, without fear of offending big interests, without distrust of his own powers and uncertainty in their exertion. The country wants no more incidents such as contracts which, because of their unwisdom, must be later rescinded, not because their author realizes their impropriety, but because public sentiment forces such action. The great curse of such times as these are that class of official who, when they make a mistake, are too small and petty, too zealous of their personal dignity too narrow minded to recognize of themselves their mistakes and proceed at once to rectify them. Everybody will make mistakes, but in matters affecting the wellbeing of the masses, who are helpless in such crises as the present, while it is bad enough to commit them, it is far worse to persist in them because of blind pride and inflated self importance. The time for Vanderbiltian attitudes on the part of public officials is past, and we can well learn from the metropolis, where party lines and personal preferences have been wiped out by patriotism.

Equally important is the passing of an excess profit tax, as the only effective way to treat profiteering. The embryonic character of some of our industries, the chaotic state of business out here owing to a variety of causes, all these make it inevitable that those who enjoy exceptional foresight or facilities should profit hugely at the

 <p>TEL. 3576</p>	<p>I. DE LEON EL MEJOR PINTOR PROGRESIVO DE CASAS Y CARATULAS A PRECIOS MUY ECONOMICOS 175 ROSARIO. MANILA, I. P.</p>	<p>TEL. 3576</p>
---	--	--

expense both of the community as well as of their less fortunate competitors. It however all above a fair profit is at once commandeered by the government in the shape of an excess profit tax, there will be very little inducement to play the game with marked cards, as there will be no one benefitted except the government. Besides, the government needs the money, if it is going to really try to make education free and nation wide, and meet the many other urgent demands for constructive development.

In this way the present legislature will, at one stroke, have solved two important and vital problems, the food and educational problems, and by simply following the guidance of the similar legislation already in effect in the United States, and fully tried out, it will have done the country a great service, going down into history as one of the most patriotic and constructive of legislatures.

ODDS AND ENDS

As the State of Illinois was admitted to the Union in 1818, a centennial celebration is being planned by the Centennial Commission for this year. During the entire celebration the State flag, which has been recently adopted by the commission, will fly below "Old Glory". This flag was designed by a poet from Chicago. It has a wide blue bar between two white ones; the blue signifying union, and the white, peace and justice. There are ten blue stars above and ten below the blue bar, which represent the ten Northern and ten Southern States which were admitted to the Union before Illinois, the twenty-first State, which is represented by a large white star on the blue bar. The blue bar is a symbol of Lincoln, who is considered, by the people of that State, as being the greatest man Illinois ever had.

* *

A resident of Boone, Ia., has recently designed a flag made of metal. It is not stiff-

looking, as one would naturally expect, but blows gracefully in the wind, because of the great skill used in combining the materials of which it is made. Although this emblem is made of copper wire cloth, brass and tin, it is very light, and looks like cloth. One of these has been raised over a building in Boone, Ia., and has proven itself a good substitute for the cloth flag. It has to be taken down about once every three years to be repainted, but has many advantages over cloth emblems, because of its durability. With the best of care, a cloth flag, no matter how good the material, will become torn and faded.

* *

A very simple feeder for motherless little pigs has been recently devised by an Oregon man. The feeder consists of a strong wooden rack, which holds nine long-neck bottles, at the proper angle, in a row, a few inches from the ground. The bottles are securely fastened into the rack, so that the eager little pigs can not pull the rubber nipples off. In order to fill the bottles, the rack is laid on its side and the bottles filled, when it is again ready for use.

Restoring a Wonderful Dead City to Life

BY JAMES ANDERSON.

Two thousand years ago, Pompeii, by the beautiful Bay of Naples, was buried beneath the ashes of Vesuvius.

Who has not read of the wonders of this dead city which once was alive with life and gayety, the favorite resort of the rulers of the world, the Palm Beach, so to speak, of Ancient Rome?

Now, marvelous to relate, after many ages, Pompeii is being revived and restored to its original life and appearance. The first tourist who visits it after the war will describe with delight to his friends at home the wonders it

THE WILLIAMS FASHION TAILORING

SASTRERIA DE G. MASIGLAT
221 PLAZA STA. CRUZ

WMS

Se recibe toda clase de trabajos concerniente al ramo de sastrería. Espero pues se sirva Vd. honrarme con su confianza utilizando mis servicios en esta sastrería por lo cual le doy anticipadas muchas gracias.

ESPECIALMENTE MODERNO

G. Masiglat.

The Sanitary Steam Laundry

TELEFONO 529

918 CALLE ARLEGUI

Es la mas conocida lavandería de vapor.

Lava higiénicamente las ropas y muy a propósito para esta temporada de enfermedades contagiosas.

contains. Roman life with its many varied and interesting characteristics is developing around the once dreary brick ruins of houses, temples, amphitheaters and shops.

The wonderfully interesting work of restoring dead Pompeii has been going on for some time despite the war, under the supervision of Professor Spinnazola, director of the Royal Art Museum at Naples.

The professor is now engaged in refurnishing whole rows of houses with the large number of domestic utensils, furniture, implements and personal effects which had already been excavated and placed in the museums of Naples and other cities, and with other relics more recently found in Pompeii.

One of the dwellings that is being restored in this way is the beautiful palace of a Roman millionaire. One of its interesting features is the peristylum, or columned garden, in the center of the dwelling. Here the ancient plutocrat and his friends walked, and their children played and ran about among the beds of brilliant flowers, the bronze bird cages and dens of strange animals.

In the center were statues, fountains forming cascades, tables and basins of marble and bronze. It was the favorite living place of the family during the greater part of the year.

The columns are coated with white stucco and have their bases painted Pompeian red, while their Tuscan capitals are encircled by

blue and scarlet fillets. There was a wooden trellis between them, enclosing the area of the peristylum, converting it into a court, which was used to shut in wild animals and for various other purposes.

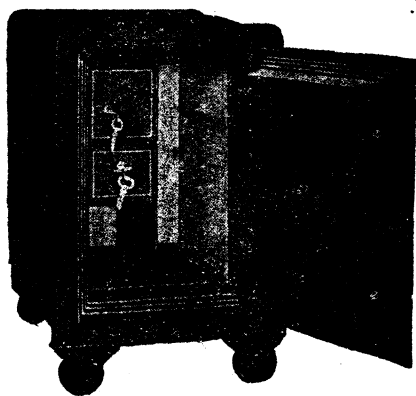
The dominant blue of the decorations of the fountains is gay and attractive. Statuettes of cupids or fishers stood on the pedestals, and their main outlines are ornamented with shells, which give them a roccoco character. One of these fountains has two upright lamps in the form of masks that could be filled with oil, from which the light shone through the eyes and mouth with a fantastic effect at night.

Rooms which were used for various purposes opened into the porticoes of the peristylum, and are found in the second story. They were occupied chiefly by the servants. The richly decorated ones served as the women's apartments (gynaeceae).

The greatest effort is being made to restore to its original condition the Pompeian thoroughfare, known as the Street of Abundance, which was the center of fashion and luxury.

The street was shut off by closely placed tall stone pillars, so that chariots and other wheeled vehicles could not pass through it. It was a corso such as Naples possesses today. There was ample access to the palaces from the rear.

This wonderful thoroughfare was lined with

Herring Hall Marvin Guaranteed Fireproof Safes

It will pay you to buy
the best to get absolute
protection.

All sizes in stock

ERLANGER & GALINGER

Roxas Building

Manila

shops and booths fitted with marble counters upon which were displayed only such article as entered into the luxuries and elegancies of life—toilet articles, perfumes, acented unguents, choice fabrics, jewels, art objects and sweetmeats.

Probably one of the most remarkable attractions in restored Pompeii will be the recently discovered amphitheater. It was buried by what looked like a gigantic landslide and is almost intact. Every seat, every wall, the actors' rooms, the subterranean passages, the wild beasts' dens are all in a perfect state of preservation. The frescoes adorning some of the walls, the epigrams of the spectators carved over the marble rails of the balconies are now coming to light, furnishing priceless material for the knowledge of the intimate social life of a period when Rome was at the height of her splendor and power.

HOW BROOK FISH KEEP OUT OF DEEP WATER

If one watches a school of minnows in some stream that has a strong and swift current, he will see that they always head upstream. The reason is plain. Only by constantly swimming against the current can the brook fish remain a brook fish, and not finally be carried out to sea, as the brook empties into a river, and the river empties into the ocean. But we cannot suppose that the brook fish *knows* that this will happen if it weakly allows the stream to carry it along. The young minnow is born with the

instinct to resist the flow of the brook.

The most natural supposition would be that the instinct amounts to a tendency to push against the pressure of the water; but experiments have shown that it is not the sense of touch, but the sense of sight that plays the important part. The instinct of the brook fish is not to swim against the current, but to keep near the "scenery" on the banks or bottom of the stream.

The experiments that proved this were performed some years ago by Doctor E. P. Lyon. He put some little fish into a bottle filled with water, and corked the bottle, which he then placed in an aquarium, whose sides had seaweed upon them. When he moved the bottle along by the wall, all the fish crowded to one end of the bottle. Of course, there was no current in the bottle. The fish were trying to keep along side that part of the seaweed covered wall that was opposite them before the bottle was moved.

In another experiment the conditions were reversed. The experimenter made a wooden box with wire netting at each end. Its bottom he covered with sand and its inner side with seaweed. Then he put the fish into this box and placed it in a stream. As long as the box was kept still, the fish headed against the current, but as soon as the box was allowed to float away in the stream, the fish inside it swam in any direction. While the box was still, the fish, unless they headed against the stream, were

"EL HOGAR FILIPINO"

SOCIEDAD MUTUA DE CONSTRUCCION Y PRESTAMOS

MANILA

Hacemos operaciones en cualquier provincia de Filipinas, siempre que sean de alguna importancia, produzcan renta segura las garantías y esten registradas estas con títulos antiguos de dominio o Torrens.

Nuestro sistema se adapta lo mismo a las fincas urbanas que a las explotaciones agrícolas de importancia.

carried along past their landmarks on the sides and bottom of the box. But when the box floated with them, they carried their landmarks along, and so they made no opposition to being swept along by the stream.

Tomato Catsup

Use ripe, red varieties. Wash, cut into pieces and boil in porcelain-lined kettle until soft. Mash through fine sieve to remove seed, skins and cores. To each gallon of the liquid add three teaspoons of salt and one-fourth teaspoon of red pepper. Place again in the kettle and suspend in it a little flannel bag containing, for each gallon:

- 2 level teaspoonfuls of whole all-spice.
- 4 level teaspoonfuls of unground mustard seed.
- 1 level teaspoonful of whole cloves.
- 2 level teaspoonfuls celery seed.
- 1 ounce of stick cinnamon.
- 3 ounces of green ginger root.

Add two large onions and boil, with frequent stirring until the mixture begins to thicken; then add one pint of vinegar and three-level tablespoonfuls of sugar. Continue boiling until it becomes so thick that when a teaspoonful is removed and placed in a saucer no water will run from it. Remove the onions and spices, put the catsup into jars or bottles that have been previously washed in boiling water, and seal or cork while hot. If kept corked, catsup made in this way will keep indefinitely.

Some Facts About Cuba

The island is 730 miles long, and has an average width of fifty miles. Its area is equal to that of the State of Pennsylvania. It is occupied by two million people. More than half of these are native whites (descendants of Spaniards). There are more than six hundred thousand persons of negro mixed blood. Two hundred and fifteen thousand are persons who emigrated to Cuba, among whom are twelve thousand Chinese. Under Spanish rule, the only church allowed was the Roman Catholic.

The occupation of Cuba by the United States troops, in 1898, marked a new era. Restrictions that had kept the great mass of the people ignorant and superstitious were removed. For four years heroic work was done to improve the conditions and to prepare the people for the responsibilities of self-government. In 1902 our troops were removed.

Under the new republic there is a complete separation of church and state. In 1907, the census showed that 56.6 per cent. of persons above ten years of age could read. Protestant bodies entered Cuba at the close of the war, in 1898, to co-operate with the Government. In all there are 150 organized churches, with eleven thousand adherents. There are fifty mission day schools, with thirty-five hundred pupils.—*Exchange.*

Will your chance find YOU ready?

If you were offered a more responsible position tomorrow morning, could you accept it?

You are strong and healthy. People know you can be trusted; your character is irreproachable. But do you have the *training* you need to hold a bigger job at greater pay?

Lincoln said, "I'll study and get ready and may be my chance will come". He so prepared himself that history now repeats his name among the greatest.

To get ready for your opportunity when it arrives, study. You can acquire the training you need in order to occupy a bigger position without leaving your home, during your spare time only.

Begin NOW

It is easy to start in the I. C. S. Mark below the Course which interests you most, give your name and address, and mail the coupon to us. By return post full, free information will at once go forward to you telling you how to begin.

Make up your mind that you will be ready for your chance when it comes, and

Mail coupon Today

-----**(Tear off HERE)**-----

PHILIPPINE AGENCY

International Correspondence Schools

Masonic Temple Bldg., Escolta,

Dept. 15-12, Manila, P. I.

Salesmanship
Advertising Man
Show-Card Writing
Window Trimming
Bookkeeper
Stenographer
Civil Service Exams.
Commercial Law
English
High School Mathematics
Teacher
Commercial Illustrating
Farm Management
Industrial Engineer
Lettering and Sign Painting
Stationary Engineer
Marine Engineer
Gas Engineer
Automobile Running
Refrigeration Engineer
Mechanical Engineer
Machine Designer
Navigation
Cotton Manufacturing
Electrical Engineer
Electric Lighting

Telephone Expert
Agriculture
Livestock and Dairying
Poultry Farming
Architecture
Contracting and Building
Concrete Construction
Structural Engineer
Bridge Engineer
Draftsman
Plumbing
Civil Engineer
Surveying and Mapping
R. R. Constructing
Municipal Engineer
Mining Engineer
Metallurgist
Chemist
Higher Accounting
Complete Telegraphy

Just your
name and
address ☐ HERE.

GUIA DEL PUEBLO

SECCION CASTELLANA

EDITOR Y ADMINISTRADOR

SOFRONIO G. CALDERON

758 Reina Regente,
Binondo, Manila.

LOS PRECIOS DE SUSCRIPCION

Número suelto P0.10
Un año anticipado en Manila „ 1.00
En provincias „ 1.20
En Estados Unidos y en el extranjero „ 2.00

4.o Año.

MANILA, NOVIEMBRE 1918.

Núm. 43.

La Publicidad es la Base del Progreso Nacional

La humanidad entera está convencida que lo que yo afirmo es una realidad, porque en todos los países donde he estado tuve siempre la oportunidad de oír la misma cosa.

Si. La publicidad es la base del progreso nacional, en todas las manifestaciones de la vida. El grado de cultura de los pueblos se mide por el número de periódicos que en ellos se publican. Se mide por la magnitud de sus bibliotecas, por la capacidad intelectual de sus hombres de letras, por la disposición cultural revelada en la juventud estudiantil. Sin meterme en honduras, hablo en término general.

Ejemplo de mi asercion? Los Estados Unidos de América. Podría citar como ejemplo á todos los pueblos más avanzados en civilización, tanto de Europa, como del continente americano; pero bástame por ahora, mencionar á Estados Unidos de América, nación privilegiada por su progreso mercantil, industrial y cultural. En Estados Unidos de América se publican muchos

periódicos enormes, muchas revistas que predicán el progreso en todas sus formas. Cada credo religioso ó filosófico tiene su órgano de propaganda. La mecánica tiene sus revistas. La banca, el comercio, la industria, las artes en sus diferentes fases, la educación, en fin, todo lo que signifique exposición de ideas, hechos, principios, tienen sus respectivos periódicos consagrados á la propaganda. También se nota que los americanos están muy inclinados á los anuncios. Por eso anuncian todo. Y los anuncios constituyen la llave de los negocios. Los comerciantes que se anuncian más, también ganan más. Así también los profesionales. Es preciso que todo se anuncie. Si América es grande y poderosa, lo debe á la publicidad. Sí; á la publicidad. Nosotros los filipinos debemos imitar á América en ese respecto. Así seremos grandes, poderosos, cultos, dignos de respeto y admiración.

LORETO SERAPION.

Progreso Agrícola

Continuando la relación de aquella labor que en pasadas épocas se verificaba, ha de convenirse que sobre la esplendente base que en nuestras Islas halló el gobierno español cuando aquí implantó su dominación, se trabajó á contar

desde los primeros tiempos, y así se vé que ya en 6 de Abril de 1588 se advierte que no se repartan tierras con agravio de los naturales, lo cual se repitió en 11 de Junio de 1594, añadiendo que las tierras dadas se devuelvan, y

Si queréis prosperar en vuestro negocio ó en vuestra profesión, no solo necesitais capacidad sino principalmente el que os conozca el público: y por eso debeis tener **Garátulas**

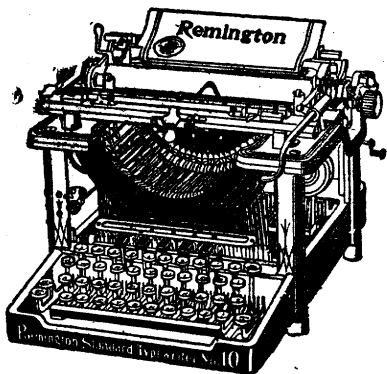
Acudid pues á

PEDRO C. DOMINGO

307 Bustos, Sta. Cruz, Manila. Tel. 3147

Precios al alcance de cada uno.

RECUERDE ESTO

Cuando V. necesite una maquinilla de escribir, sea nueva o de segunda mano, recuerde que somos AGENTES EN FILIPINAS de la FAMOSA MAQUINILLA

Remington

Tenemos tambien muchas otras marcas de maquinillas de segunda mano de las mejores clases que vendemos en muy bajos precios.

MANILA TRADING & SUPPLY CO.

155-159 ESCOLTA--MANILA

luego, en 11 de Junio de 1612 se manda sacar los ganados de las tierras de regadío, disponiéndose que estas se siembran de trigo.

Indudablemente los nuevos dominadores con el ansia de adquirir propiedades, debieron proceder en forma no muy correcta, cuando en 30 de Junio de 1616 la Ley 17 título 12, dice: "que no se admita á composición de tierra que hubiere sido de los indios ó con título vicioso; y los Fiscales y protectores sigan su justicia."

Allá en el siglo XVIII se dicta en 6 de Octubre de 1759 la real orden obligando á cada filipino á sembrar anualmente diez pies de coco, cacao, bonga ó pimienta, mandandose en 26 de Febrero de 1768, que, los naturales siembren un número determinado de árboles útiles para cada pueblo, así como tambien trigo, arroz, maiz, legumbres, pimienta y otros vegetales análogos, obligando al propio tiempo á que cada uno tenga por lo menos doce gallinas, un gallo y una lechona de vientre. Y por si esto fuera poco, la exigencia de las autoridades llegó en esa misma fecha á ordenar que los filipinos ricos tuvieran 200 pies de abaca y otros 200 de coco, y el pobre la mitad de uno y otro.

Para promover el desarrollo agrícola, en 12 de Enero de 1777 se disponia que los naturales se dedicaran á la siembra, cultivo y beneficio del lino y cáñamo, cuya introducción en España se declaraba libre de derechos.

Pero cuando se tomó verdadero empeño en

esta fuente de riqueza pública, fué á contar desde el arribo á estas islas en Julio de 1778 del gobernador don José Basco y Vargas, que venia precedido de fama por su ilustración y actividad, propia de un ciudadano joven, como lo era, y así se vé que en 10. de Septiembre de 1779 se expresa en esta forma:

"... si del comercio se reconoce, como es regular, por su verdadero manantial á la Agricultura y á la Industria, no cabe duda sino que á sus directores toca el que procuren averiguar si en nuestra tierra se halla este manantial, de donde se abastezcan copiosamente su comercio interior y exterior."

De acuerdo con esos principios que sentara, dictó en 20 de Marzo de 1780 reglas para el plantío, cultivo y beneficio de la pimienta, ocupándose despues en igual fecha del año siguiente, en hacer pública la forma de coger este producto, vulgarizar su cultivo, y tener presente las primas que para ello ofrecía el Tribunal del Consulado.

Obedece á ese mismo plan su interés por establecer la *Sociedad Económica*, en cuyos Estatutos aprobados en 20 de Abril de 1781, hablando de la labor encomendada á la Comisión que se formó para dedicarse al estudio de la Agricultura y Economía rústica, se prevenía que se dedicara á tomar noticias ciertas de la naturaleza de los terrenos de las Islas, y de los granos, semillas, y variedad de plantaciones en que se emplean ó pueden ser empleados con mayor uti-

The New Fashion

SASTRERIA Y CAMISERIA

Tel. 1427

171 Real, Intramuros, Manila, I. F.

lidad; como tambien de los tiempos y metodos de las labores del campo, segun la condición de las siembras, de las plantaciones y cosechas, observando la razon en que estas acuden.

Tambien se disponia que se enterara de las plagas á que todo género de siembra y plantío está sujeto, y de los defectos que se padecen en la agricultura y economía rústica, discurriendo los mejores medios de precaverlos ó sanarlos, á fin de que las obras rústicas logren con mayor seguridad sus producciones, contrayendose principalmente al trigo, arroz, cacao, tabaco, moreras, canela, pimienta, clavo, añil, bonga, cocos y todo género de palmas.

Trabajaba Basco y Vargas por el levantamiento agrícola del país, y de ello es buena prueba como alentaba al conceder en 1783 varios premios en metálico á los que justificaran haber cogido de propia cosecha mayor porción de pimienta y de algodón, así como al que presentase las mejores muestras del añil flor como el de Guatemala, invitando á los hijos del país en bando expedido desde Arayat el 20 de Marzo de 1784, para que se dedicaran al cultivo de los campos.

En años sucesivos desde 1785 hasta terminar esa centuria, vense disposiciones, todas ellas en caminadas á dar vida á nuestras tierras, como las Instrucciones dictadas para el cultivo de la morera y cria de gusanos, ofreciendo tanto plantas como gusanos, abonandose por las cajas de comunidad los gastos que produjera la estancia de dos personas de cada pueblo que vinieran á la capital para aprender; otra instrucción para el beneficio de la canela y nuez moscada, y una

real orden que declara sean libres de derechos á su entrada en Acapulco los productos filipinos.

Como base de un futuro halagador, las disposiciones adoptadas desde 1588 hasta terminar el siglo XVIII. no pueden ser más apreciables, y en alguna la exhuberante riqueza de nuestro suelo hubiera permanecido con lo que se hizo en el siglo XIX, en status en que le encontró el XX, si cuantas ordenes se dieron, hubieran sido puestas en práctica con mayor sinceridad, sobre todo, desde el segundo tercio de la fenecida centuria, en que el cruel nepotismo despreció los derechos inalienables del nacido en estas Islas, y sus propiedades estuvieron expuestas al capricho de las ordenes neronianas que en ocasiones se dictaron con notable perjuicio de Filipinas.

MANUEL ARTIGAS y CUERVA.

El Guia del Pueblo

Dos palabras al lector

Desde que comenzamos la edición castellana de esta humilde publicación nos pusimos á delinear un plan de trabajos que debíamos seguir, de modo que estuviese perfectamente de acuerdo con el título de esta Revista y al propio tiempo exteriorizase, no solo nuestros insignificantes puntos de vista en las cuestiones que directamente le atañen á ese pueblo sino nuestro sincero deseo de guiarle por el mejor sendero con el fin de hacerle más llevadera y soportable su fugaz peregrinación por este planeta; pero, circunstancias imprevistas y la obstinada lucha por la existencia nos forzaron á ir retardando la elaboración de ese plan que, á pesar de no estar del todo terminado, iniciamos con el presente número confiados en que, dada la premura con que lo hacemos, nuestros lectores sabrán disimular las imperfecciones en que incurramos en gracia á nuestros buenos deseos.

Tal vez, lector amable, supongas después de leer las líneas que preceden, demasiada pre-

ANTONIO M. H. LIM-GENCO Y CO.

PLAZA DEL CONDE N.º 127, MANILA, I. F.

Comisiones y Consignaciones de tabaco rama de Isabela,
Cagayan y Pangasinan.

Teléfono 3620

P. O. Box 901.

sunción y vanidad, y sientas impulsos de arrojar airadamente esta Revista á un lado pensando que nuestra pequeñez no nos dá títulos á erigirnos en mentores de los demás y te rogamus no hagas tal cosa ni abrigues semejante pensamiento que puede ocasionarte un disgusto siquier este sea pequeño y pasejero. Reflexiona únicamente que sólo van á la escuela los que desean aprender algo y dejan de acudir á ella desde el momento en que han terminado su instrucción y tienen que cursar estudios superiores. Si esto es así considera que estas líneas no se han escrito para tí, déjalas, no las leas, busca otros artículos que sean más agradables y de este modo al par que te solazas en su lectura te evitas el disgusto de suponerlos unos intrusos con pretensiones de catedráticos de cosas que tal vez sepas mejor que nosotros. Ten, pues, en cuanta que estas líneas no se han escrito para tí, que están dedicadas á otros, á aquellos que, por su posición, y á pesar de sus grandes aficiones á la lectura, se ven imposibilitados de emplear unos cuantos pesos en la compra de un par de libros buenos, que son, muchas veces, aunque unidos, nuestros mejores maestros, y así no tienes por qué airarte contra nosotros pues nunca es bueno permitir que el enojo, por ligero que sea, halle acceso en nosotros porque crea á nuestro alrededor un ambiente pesado y lleno de influencias malsanas que se traducen ó transforman, á lo mejor, en trastornos produciéndose en nosotros una desagradable sensación de malestar y molestia más ó menos durable según haya sido la intensidad

del estado de irritabilidad en que nos hayamos colocado. Por tu propio bien, pues, procura no enfadarte nunca ni mucho menos por el motivo ya expuesto; es más, si es tan grande tu disgusto que te arrastre hasta el extremo de no quererlo ver, dáselo á otro que tal vez te agradezca la oportunidad que le brindas de entretenerse por un momento en la lectura para olvidarse de sus pesares, de sus miserias y hasta de sí mismo: dándoselo, harías una obra de caridad.

Pero si por el contrario en vez de causarte enojo te pica la curiosidad de querer ver hasta donde nos lleva nuestro atrevimiento, continúa la lectura y si acaso hoy ó más adelante encuentras algo que sea digno de tus censuras, llama nuestra atención inmediatamente, ó censúralo en público que, en cualquiera de estas dos formas te lo agradeceremos sinceramente, porque así harías la doble caridad de ilustrarnos con tus vastos conocimientos y de ayudarnos en la realización del plan que nos hemos propuesto.

Hecha esta salvedad, entremos en materia; pero antes, permitáremos hacer un ligero análisis del título que hemos adoptado para estar mejor impuestos de lo que á nuestro juicio tenemos que hacer y deducir en consecuencia el deber que nos hemos impuesto. Humildes cultores de un idioma exótico, nos veremos obligados, en más de una ocasión á acudir á las pristinas fuentes de la Academia de la Lengua para determinar de un modo seguro y definitivo el significado verdadero de muchísimas palabras que forzosamente nos

Yu Biao Sontua

DASMARIÑAS No. 209. MANILA, I. F.

Comerciantes
en toda clase de productos
del País.

Importación de Arroz.
Molino de Arroz en Bautista,
Pangasinan.

ARMADORES DEL VAPOR

Y. SONTUA

SUCURSALES:

Calbayog, Catbalogan, Carigara, Tacloban y Surigao.

Dirección telegráfica: "SONTUA."

Tel. 68, P. O. Box 186.

veremos obligados á emplear en el curso de nuestra labor, si insignificante para algunos, es azás de un peso muy superior á nuestras escasas facultades. Y ahorrando digresiones, veamos el significado que entrañan las palabras "Guía del Pueblo".

GUIA, según el Diccionario de la Academia, viene de la palabra *guiar*, y se aplica este nombre a la persona que encamina, conduce y enseña a otra el camino. En el Diccionario de la Lengua Española publicado bajo la dirección de D. José Alemany encontramos entre otras muchas definiciones de que esta palabra se utiliza también como título de ciertos libros en que se dan reglas y preceptos o meras noticias para encaminar o dirigir en cosas, ya morales, ya materiales. Lo expuesto basta á dar una idea clara y determinada de la misión que nos hemos impuesto y es: la de señalar el camino. ¿A quién lo hemos de señalar? Al Pueblo. ¿Y quién es ese Pueblo? La Academia, después de indicar que esta palabra viene del latín *populus*, da las siguientes definiciones: 1 Población, 3.ª acepción, 2 Población pequeña, 3 Conjunto de personas de un lugar, región ó país. 4 Gente común y humilde de una población. 5 NACION, primera acepción. Creemos que de entre tantas definiciones, lo más lógico y de sentido común es optar por la acepción primera que en este caso es el sujeto de la oración. Queda, pues, demostrado con este ligero análisis que acabamos de hacer del título de esta publicación, que nuestro propósito es guiar á ese conjunto de personas de-

ATENEEO RIZAL

COLLEGE OF PHARMACY—COLLEGE OF AGRICULTURE.

Founded 1904—Incorporated 1909.

SPECIAL COURSES IN AGRICULTURE

BEGIN JULY 1—1918

The new term opens July 1st. Inscription now open. New laboratories and greatly improved courses and equipment.—The best College of its kind.

For particulars apply to 635 641 Calle Sales. Sta. Cruz, P. O. Box 733

nominado Pueblo Filipino que, en estado de adolescencia, está más que nunca ávido de todo género de conocimientos.

Determinado así de un modo claro y definido el papel que debe desempeñar esta modesta publicación, trabemos conocimiento siquiera sea somero con ese conjunto de personas que tratamos de guiar y que es el objetivo principal por quien realizamos esta labor; pero, para conocerle bien, intimamente si es posible, estudiémosle, no en su conjunto, sino aisladamente, en singular, que diría nuestro querido amigo D. Agustin de la Rosa, esto es, en su fase individual, pues conociéndole en su modo de ser, en sus gustos, en inclinaciones, nos será más fácil indicarle el camino que debe seguir. Y para ello, para conocerle tal cual es, analicemos en el siguiente número qué es el hombre y por qué viene á este mundo.

PITHA—GURU

F. M. YAPTICO

MANILA—ILOILO—CEBU

IMPORTACION Y EXPORTACION DE TODA CLASE DE PRODUCTOS.

ARMADORES DE VAPORES Y BUQUES DE VELA.

EXPORTADORES DE AZUCAR.

AGENTES DE SEGUROS MARITIMOS. *SUCURSALES*: EN NEGROS OCCIDENTAL.

COMISIONES Y CONSIGNACIONES.

OFICINA CENTRAL

ILOILO

OFICINA en MANILA: JUAN LUNA No. 197

TEL. 1239.

P. O. B. 86.

DIRECCION TELEGRAFICA

"YAPTICO"

¡HINTAY KAYO!

¡NATIKMAN NA BA NINYO ANG AMING

Ginebra Ayala

Ginebra S. Miguel

at Ginebra Nacional?

¡Kung Hindi pa, ay Sayang na Sayang!

Makapagpapatotoo pa ng kanyang buti ang walang tigil na paglakas ng
aming pagbibili at ang mga pagpuri ng nagsisibili sa amin.

¡TIKMAN NINYO!!

Ng kayo'y magsipaniwala.

MĠA LUGAR NA KABIBILHAN

Pakyawan { Sa aming gawaan No. 625, Echague, Maynila.
Sa aming tinggalan No. 630 " "

AYALA at K.^a

Fabrica ng Alcohol.

Na itinatag noong 1834--May 84 taon na ngayon.

Echague 630, 652 Maynila, S. P.

PATNUBAY NG BAYAN

PAHAYAGANG BWANAN

NAMAMATNUGOT
SOFRONIO G. CALDERON

PANGASIWAAN
758 Reina Regente, Binondo.

KARUNUNGAN

KAGALINGAN

AT KAPAYAPAAAN

HALAGA:

Isang salin: 10 cént.

Isang taon: ₱1.00

Sa lalawigan , 1.20

Sa E. U. at ibang lupain... , 2.00

Taón IV

MAYNILA, NOBYEMBRE 1918.

Blg. 43.

Sa Ikatatag ng mga Samahang Hinggil sa Pangangalakal at Pagkabuhay

Hanggang ngayon ay marami sa atin, lalong lalò na sa mga manggagawà, ang nangangamba, ó natatakot sumamá sa mga samahang hinggil sa pangangalakal at pagkabuhay, at ang dahilan, anilá, ay sapagka't may mga samahán nang nátatag na walang nangyari, dahil sa ang salapí ó puhunan ng Samahan ay iniwaldas ó ipinanganyayá ng tao ó mga taong naghawak niyaon.

Ang kapansanan ngá kung kaya't ang isang samahán ay nagkakaroon ng mga kapinsalaang nabanggit, ay dahil sa kawalan ng katibayan ng patakaran ng palatuntunan. Karaniwang ang salapí ó puhunan ng samahán ay nasa kapangyarihan lamang ng isang tao, at kung hindi mabuti ang taong iyan ay mangyayaring mapariwará ngá ang násabing puhunan.

Upang maiwasan ang ganyang kapanlawpan-law na pangyayari ay iminumungkahi namin sa ganyang mga samahán ang ganitong paraan:

1. Na ang Samahán ay ipainkorporá ó magkaroon ng katibayan sa Pamahalaan.

2. Na ang *acción* ó samá ng bawát kasamá ay magkaroon ng koto. Halimbawá, kung ang puhunang kailangan ay ₱1000 00 na ang bahagi ng bawát *acción* ó samá ay ₱2 00 ay walang makasasamá ng hihigit sa 25 ó 50 *acción*. At sa ganito ay hindi makukuha ng isang tao ang karamihan ng *acción* at hindi isang tao lamang ang makapangyayaring lubos sa loob ng samahán.

3. Na ang salaping puhunan ay malagak sa isang *banco*, na ang *tesorero* ó tagaingat-yaman

ang maghawak ng *libreta* at sa kapasiyahan na di makapagpakuha ang tagaingat-yaman ng kahi't piso kung walang O. K. ó kapahintulutan ang Pangulo. At ang tagapangasiwá (administrador) ay papaghawakin lamang ng munting halaga na mangyayaring maging totoong kailangan sa twitwina; nguni't maaaring magpasiya ng kahi't ganong salapí ng samahán, kailan ma't may kinalaman sa pagkabuhay ó pangangalakal ng násabing samahán at kung gayon ay dapat pabayaran sa tagaingat-yaman sa pamamagitan ng *cheque* na may O. K. ng pangulo. Sa ganito, ay hindi maaaring waldasín ng tagapangasiwá ang salaping puhunan; sapagka't hindi siya ang naghahawak, ni di rin maaaring waldasín ng tagaingat-yaman; sapagka't di niya makukuha ni máipakukuha, kung walang O. K. ó kapahintulutan ng Pangulo at di rin maaaring waldasín ng Pangulo; sapagka't walá sa kanyang kamáy ang salapí.

4. Na ang tagapangasiwá ay hwag ukulan ng *sueldo* ó sahod sa bwanbwan, kungdi sang-gayon halaga sa bawát sangdaang pakinabang. Sa ganito ay walang mangangahas mangasiwá liban sa taong may kakayahán; sapagka't ang walang kaya ay di mangangahas dahil sa kung hindi makinabang ay walá siyang sasahuriin ó kikitain. Sa ganito rin naman ay walang empenpenyo ó suyo ang ganitong tungkulin, (na ang tungkuling tinataglay sa empenyo, na dahil sa kaibigan ó kamag-anák ng Pangulo ó ng gayong tao ng samahán ay karaniwang iki-

“ANG TIBAY”

SINILASAN NINA TEODORO AT KATINDIG

Ave. Rizal blg. 2315 at Sucursal Azcarraga blg. 630.

TEL. 3331, MAYNILA, K. P.

Kung masirá na may paraang mabuo'y ibalik at gagawin ng WALANG BAYAD.
Iingnang mabuti ang TATAK ng hindi malinlang ng mga manghuhuwad.

ASERRADORA MECANICA

DE

DEE C. CHUAN & CO.

JUAN LUNA 1028.

Venta de maderas del país de todas clases y dimensiones, en bruto y aserradas. Contratistas de obras y edificaciones.

TEL. 8561.

MANILA.

TEL. 315

napapariwará, dahil sa náhahalal kahi't walang kaya.)

Kung ganito ngá ang susunding patakaran sa mga ganyang samahán ay magtataglay ng lubos na tiwalá ang bawa't kasamá. At siya ngá naging iminumungkahí.

Ang mga isda ng Sardinas**"P. C. C." ay buo at malaki**

—:0:—

Hinuli sa mga baybayin ng Alaska, na kinaroroonan ng malalaki at malinis na isda.

Sa tingin lamang, ang Sardinas "P. C. C." ay lubhang kaakit-akit.

Ang sabaw na katás ng kamatis ay masarap. Bawa't lata ng Sardinas P. C. C. ay malinis sapagka't hindi napapasok ng mga mikrobyo. Tikman ninyo ngayon din.

Ang Sardinas "P. C. C." ay may higit na kabutihan kaysa iba. Sa bigat, sapagka't ang isa'y katimbang ng tatlo ó apat na lata ng ibang Sardinas. Sa kabutihan, pagka't ang Sardinas P. C. C. ay nakahihigit sa mga iba, at kapag nakakain nito ay hindi na kayo muling kakain ng iba pang Sardinas.

Makabibilí kayo nito sa lahat ng tindahan.

MGA KANTA

—000—

Hanô sa mga Kalendaryong Pigtasin

Isang ibong natutwá
bibig mo'y tinuká;
labi mo'y akalá yata

Dr. H. M. MAYOR

DENTISTA.

Cura según los procedimientos modernos de la odontología.

ACUDID Á SU "CLÍNICA DENTAL"**Mary Chiles Christian Hospital**

135 Calle Gastambide, Sampalok.

Tel. 3723.

Manila.

ay rosas na dakilà.

Sa mga babaing pag-ibig
layak ang nakakawangis,
lubhang lagablab, tagal kakaontik
di makaliwanag; nguni't mainit!

Matang saganà sa kainaman
iwaksi ang iyong kagalitan
hwag palitan ng kabulaanan
ang nayaring katotohanan.

Masdan matang maalindog
masarap na sulyap sa aking pag irog
at hindi mabuti na magkaayos
ang kagandahan at kabulaanang lubos.

Sukat buhayin ang kagandahan
hwag hangarin ang kagalitan;
hwag bayaran ng kasinungalingan
ang tunay na pag-iibigan.

Hwag ikamanghá Fabiong kaibigan,
pagtawâ't pag-iyak kung aking mamasdan.
karamihang taong walang katungkulan,
madlá ang katungkulan, walang tao naman.

Kung sa iyo'y masaklap ang madlá kong hatol
pag-ibig ay lilisan at ako'y yayaon,
ako ang aalis at sa ikarorool
ng kamatayan doon paroroon.

Sa kahoy nanggaling ang bulaklak
ang bunga'y sa bulaklak nagbuhat;
batâ ka pa ikaw na ay tunggak,
kung tumandâ ka man lano ang katulad?

Kapag ako'y iyong tinitignan

Florentino Leoncio

DENTISTA

545 Misericordia, Sta. Cruz, Manila.

Prudencio A. Remigio.

ABOGADO

BUFETE
Arias Building
211 Carriedo, Sta. Cruz.

RESIDENCIA
1249 Oroquieta,
Sta. Cruz, Manila

NACIONAL STUDIO

GRAN GABINETE FOTOGRAFICO EN ARTES
921 YLAYA, TONDO, MANILA, I. F.

PEINADORA GRATIS

Ablerto desde las 7:00 a. m. hasta las 5:00 p. m. todos los días, tambien tenemos toda clase de papeles para todos los gustos y vendemos fondos.

Se reciben trabajos de ampliaciones al oleo blanco al negro poto oleo pastel y acuarela.

N. C. VILLACORTE Fotografo.

MAXIMIANO KAPULONG

TALLER DE PINTURA Y CARPINTERIA

SE RECIBEN

toda clase de trabajos concernientes al ramo.

Muebles, cuadros
artísticos, etc.

Pinturas de casas,
carátulas varniza-
das, etc.

1317 Azcarraga, Trozo.

ikaw ang siyang pinagmamasdan,
mata ko'y ang nagsasalaysay
ng di masabi sa iyong harapan;
pagka't di ko maalaman
kung tinatanggap mu naman,
ako'y tatahimik at ikaw ang tititigan.

Hanggang ang pag-ibig ay nátagal
lahat ng kaululán ay kapinuhan
kapag nalimot na'y ang iral
lahat ng kapinuhan ay kaululán.

FRANCISCO MANAJAN.

Patakarán ng Kabaitan

—ooo—

Sa mga batang lalaki at babai

*Ang akdang ito ay nagtamo ng ganting pa-
tang sangpung libong piso (P 10,000). Ang su-
mulat ay ang Gurong William J. Hutchins na
taga Oberlin, Ohio at iniayos ni G. Camilo Osias
sa isang paruang mababagay sa mg batang pi-*

lipino.

(Karugtong)

V. Ang Ikalimang Kautusan Ay

ANG MABUTING PILIPINO AY NAKIKIPAG-
LARO NG MALINIS

Ang malinis na pakikipaglarô ay nakasasanay
sa pagpapalakás, at nakatutulong sa pagpapa-
gingdapat ng sarili sa kanyang lupain. Kaya't:

1. Ako'y hindi magdadaya, ni makiki-
paglarô ng dahil sa salapi. Kung hindi
ako makipaglarô ng malinis, ang natalo
ay hindi magtataglay ng kasayahan ng larô,
ang natalo ay mawawalan ng pagpipitagan,
at ang larô ay magiging hamak ngang
bagay at tampalasang pagkabuhay.
2. Pag aasalan ko ang aking kalarô ng boong
galang.
3. Kung ako'y nakikipaglarô sa isang ko-
ponán, ay makikipaglarô ako ng di dahil
sa ipananalo ng sarili, kungdi sa ikapag-
wawagi ng kinauukulan kong koponán at
sa pagsasaya sa larô.
4. Ako'y magiging butihing natalo ó ma-
pagparayang natalo.

VI. Ang Ikanim na Kautusan Ay

ANG MABUTING PILIPINO AY GUMAGANAP
NG KANYANG KATUNGKULAN

Nagbibilí ng mga bagay

na

gamit sa pagsulat--gamit sa pagdibuho--mga kagamitan ng mga
pintor-mga timbre ó pangtatak--makiniya at mga iba't
ibang kulukuti.

Magpadalá ng selyo na halagang apat na sentimos at pasasapitin namin
sa inyo ang may 96 na pahinang aklat-talaan ng aming tindahan.

MAPAGLILINGKURAN BA NAMIN KAYO?

P. O. Box 1477 FRANK & CO.. Manila.

RESTAURANT "Dimas-Alang"

Blg. 555 Nueva, Binondo.

MAY MALINIS AT MABUTING PAGKAIN.

Mura at maaaring magdala kahi't saang
bahay ó kawanihan.

Ang batugan ó mapagpagayongayon ay nabubuhay sa gawá ng iba, inihihili sa iba ang gawang dapat niyang gawin. Pinahihirapan niya ang kanyang kapwa at sa ganya'y pinahihirapan niya ang kanyang lupain. Kaya't:

1. Sisikapin kong alamín kung ano ang aking katungkulan, kung anong aking dapat gawin, at gagawin ko ang aking katungkulan maging magaan ó maging mahirap. Kung anong dapat kong gawin ay magagawá ko.

VII. Ang Ikapitong Kautusan Ay

ANG MABUTING PILIPINO AY NAGSISIKAP GUMAWA NG MARAPAT NA BAGAY SA MARAPAT NA PARAAN

Ang ikagagaling ng ating lupain ay nangasa mga taong natutong gumawá sa marapat na paraan ng mga bagay na dapat gawin. Kaya't:

1. Sisikapin kong matuto ng mga bagay na dapat kong matutuhan at pag-aaralan ko ang lahat kong magagawí doon sa nangatatutong gumawá ng mga marapat na bagay sa marapat na paraan.
2. Pagmamalasakitan ko ang aking ginagawá, at di ako masisivahang mapagayongayon sa paggawá. Ang isang gulóng ó isang putol na bakal ó isang pakò na ginawá ng walang bahalà ay mangyayaring makamamatay ng daandaan.
3. Sisikapin kong gawin ang mga marapat na bagay sa marapat na paraan, kahit walang nakakakita ó pupuri sa akin. Ngunit kung ginawá ku man ang aking boong kaya ay di ko kailinggitan yaong nangakagawá ng lalong mabuti, ó nangakatanggap ng lalong malaking gafting-palá. Ang ka-

CRISPULO ZAMORA

Platero at Gravador.

351 R. Hidalgo, Maynila.

Tel. 3265.

Gumagawa ng magagandang korona para sa mga reina, ng mga medalla, botones, insignias, copas, na panggantung pala, pang gayak sa simbahan, mga larawan, kaliz, baston, hiyas, karatulang tanso, mga chapa, at ibp.

Mabuting yumari at mura lalo na sa kapwa pilipino.

panaghilian ay ikinapapariwará ng gawá at ng gumagawá.

VIII. Ang Ikawalong Kautusan Ay

ANG MABUTING PILIPINO AY TUMUTULONG NA MAGILIW SA KANYANG KAPWA MANGGAGAWA

Ang isang tao lamang ay hindi makagagawá ng isang bayan ó ng isang malaking damagbakal. Ang isang tao ay mahihirapang gumawá ng isang bahay ó ng isang tulay. Kung kaya't ako'y may tinapay, sapagka't ang mga tao'y nangagtanim at nagsiani, ang mga tao'y nangagbukid at nagsigiik, ang mga tao'y nagsigawá ng mga gilingán, ang mga tao'y nagsigawá ng mga lutuán at nag-ingat ng mga lágakan. Habang lalò tayong natututo ng pagtutulungán sa paggawá ay lalong násusulong ang kagalingan ng ating lupain. Kaya't:

1. Sa anomang gawá na may mga katulong ako ng paggawá ay gagawin ko ang nauukol kong gawin at tutulong ako na magawá ng iba ang nauukol sa kanila.
2. Aayusin ko ang mga bagay na ginagamit ko sa aking paggawá. Pag ang mga bagay ay walá sa lugar ay madalas na naghambalang, at kung minsan ay mahirap hanapin. Ang kawalan ng ayos ay nangarig-hulugan ng kalituhán at ng pagkasayang ng panahon at samá ng loob.
3. Sa aking paggawá na katulong ng iba ay magpapakasayá ako. Ang kakulangán ng kasayahan ay nakapanglalambot sa lahat ng manggagawá at ikinasasaná ng gawá.
4. Pagkasahod ko ng aking kinita sa aking gawá, ay hindi ko ipagdadamot ni wawal dasin. Aking iingat ó gugugulin ng gaya ng mga magiliw at butihing manggagawá rito sa Pilipinas.

(Tatapusin)

LI SENG GIAP & CO.

SAN FERNANDO No. 820

Tel. No. 3324

P. O. Box 1270

IMPORTERS, EXPORTERS, COMMISSION
AND CONSIGNATIONS
STEAMSHIP AND MOTORSHIP OWNERS

BRANCHES:

NAGA AND DAET, AMBOS CAMARINES

CABLE ADDRESS:
"LISENGIAP"

Private Codes and A B C, 5th Edition

SON BUNCHIONG & Co.

Nos. 207-211 Sto. Cristo, Manila, I. F.

Dry Goods, Petroleum, Gasoline,
Cocoanut Oil, Mobile Oil,
Engine Oil.

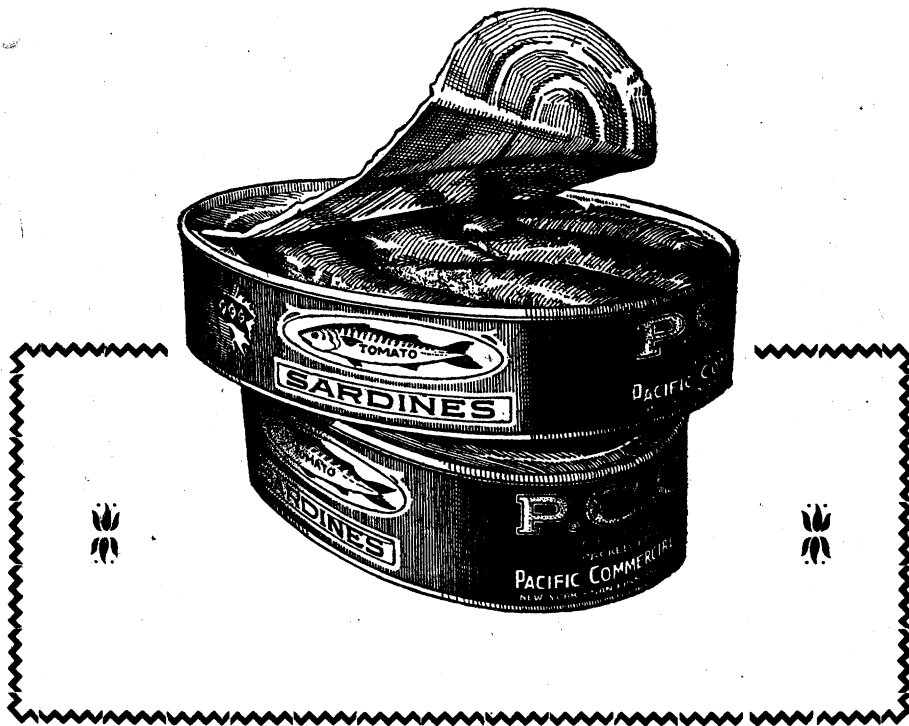
Cable Address: "SONCOSING."

Phone 8586

P. O. B. 978.

ANG SARDINAS "P. C. C."

AY MAY HIGIT NA KABUTIHAN KAYSA MGA IBA.

Sa bigat, sapagka't ang isa'y katimbang ng tatlo o apat na lata pg ibang Sardinas.

Sa kabutihan, pagka't ang Sardinas "P. C. C." ay nakahihigit sa mga iba—at kapag nákakain nito ay hindi na kayo muling kakain ng iba pang Sardinas.

Makabibili kayo sa lahat ng tindahan.

Pacific Commercial Company

Maynila—Cebu—Zamboanga—Tacloban—Legaspi—Vigan—Aparri

GAWAAN NG KENDY

NI

J. S. LAPIRA

Ongpin Blg. 746-748, Sta. Cruz, Maynila

Nababantog ang págawaang itó sa kalinisan, ka murahan at kasarapan ng mga kending may halong mantekilya, gatas, cape, lemon, sikulate, niyog at iba pang gawá sa Amérika.

Pagsadyain ninyo at ng masubok ang katotohanan. Tumatanggap ng pedido sa bayanbayan.

Pagpapaigi ng Paraan ng Pagbubukid

Isa ngang bagay na di lingid, na ang pag-sasaka rito sa Pilipinas ay hindi sumasapit sa mukol na karapatan. Kailangan nung isagawa ng ayon sa kalagayan ng panahon, ng lupa at ng ayon sa pagkatatag ng mga tao rito. Hindi marapat na tayo'y magpabayá sa lakad ng panahon.

Ang pagkakamatáy ng mga hayop na totoong kailangan sa pagbubukid ó panglinang ng mga bukirin ay isang súliraning mahalaga ng pagsasaka.

Ang paghirang ng mabubuting binhi sa ikapagtataglay ng mabuting ani ay kailangan din; nguni't lalong higit na kailangan na mabukid ó malinang ang lalong maraming lupa sa ikapagtataglay ng lalong maraming ani. Sa súliraning ito ay kinakailangan ng na humagilap ng mabisang panghalile sa mga hayop na panglinang, ng gamit na di masasalot ng sakit ni ng anoman. Mayroon kaya ng panghaliling iyan at magagamit kaya rito ayon sa singaw ng lupa ng ating lupain?

Ang mákinang panglinang ay siyang tanging kasagutan sa súliraning ito. Nguni't hindi yaong napakalalaking makina na ang halagá bagá ay katumbas na ng malaking kayamanan at pangangailangan pa ng isang marunong na makinista, hindi yaon; sapagka't yao'g bagay lamang doon sa totoong malalawak na bukid at lubhang mayayamang magsasaka. Sukat na yaong singlakí ng automobil na napalalakad sa pamamagitan ng gasolina, petroleo ó langis na hilaw, na kaighan ang lakí, hindi lubhang mahal at maaaring pa-

LA TABLERIA de P. y F. JACINTO

NAGBIBILI ng lahat ng uri ng kahoy rito.
GUMAGAWA ng sarisaring "muebles" na pasadya ayon sa ibiging ipagawa.
YUMAYARI ng mga pang pinto, pang bintana, ibp.
LAHAT ay mura at ayon sa kasunduan.
TUMAWAG sa telepono 83.

954-962 Juan Luna, Tundo.

lukarin ng isang tao na may kabihasnan sa makina kahit walang título,

Kaipala ay sasabihin totoo ring mahal dahil sa nagkakahalaga ng dalawa ó tatlong libong piso at mabigat sa mga magsasakang walang gasinong kaya; nguni't may paraan, na mapagsamahán ng ilang magsasaka, saká ang ganitong kasangkapang pangbukid ay maaaring ipangutang ng salapi dahil sa di gaya ng kalabaw na namamatay. Talastasin din ng magsasaka na kung may kabigatan man ng kaonti ang halaga ay malakí namang kagaanan ang ibubunga sa kanya, dahil sa máipanglilinang niyang magaan at madali ng kanyang mga bukid, magagamit na totoong matagal na panahon, hindi aalalahaning mamamatay na gaya ng hayop at isang panglinang na katumbas ng totoong maraming hayop.

Kung paanong ang automobil ay unti unting lumalaganap rito ay maaasahan nating na ang ganitong mga kasangkapan ay unti unti ring palalaganapin ng ating magsasaka sa ikagagaling nila at ikagagaling ng pagsasaka rito sa Pilipinas.

Ang Sanglibo't Isang Gabí

Tinagalog ni Sofronio G. Calderón.

(Karugtong)

KASAYSAYAN NG ISANG LALAKING MAY ASAWA AT NG ISANG LORO

May Isang lalaki na totoong nagmamahal sa kanyang asawa, na halos di ibig malayo sa kanyang paningin. Isang araw ay napilitang lumayo dahil sa paghahanap-buhay, nguni't bago

SASTRERIA DE MODAS

DE

I. MAFLANG-AWA & Co.

153 Azcarraga

Tel. 8182

TONDO—MANILA

ORTIGA HERMANOS

DASMARIÑAS No. 214

MANILA, I. F.

COMERCIANTES EN TODA CLASE DE PRODUCTOS DEL PAIS.

ARMADORES DE LOS VAPORES.

"Ortiga Hermanos" y "Panglima"

SUCURSALES:

Calbayog, Carigara y Tacloban.

Maximo R. Santiago

Experto en el arte de colocar y arreglar el alma del Violin. Perfecciona y armoniza la voz de esta clase de Instrumento. Si no estais satisfechos del sonido de vuestros Violines que os han costado P15.00, 25.00 y P40.00 6 mas, el mediante procedimiento propio y en breve tiempo, lo perfeccionará, y lo armonizará pudiendolos despues compararse con los de P40.00, P55.00 y P90.00 etc. Traedlos y os convencereis pues los experimentos hechos por el que dieron resultados esatisfictorios y su experiencia que data bastante tiempo en este arte permitenle presentarse al público especialmente a los que tocan esta clase de instrumento.

Residencia: 80 Havana.
Sta. Ana, Manila, I. F.

Experto sa paglalagay at pag-aayos ng tukod o kaluluwa ng Violin. Nakapagp palabas ng lalong mainam na tunog ng Violin sa pamamagitan ng sariling kapaanan. Kung hindi kayo nasisiyahan sa tunog ng inyong Violin na nagkakahalaga ng P15.00 P25.00 P40.00 o higit pa ay dalhin ninyo sa kaniya at siya'y handang magligkod sa inyo ng tungkol dito, at inyong makikita na pagkatapos ng kanyang madaling pag-aayos ay matutulad ito sa nagkakahalagang P40.00 P55.00 P90.00. Ang mga pagsubok na kanyang ginawa at ang mahabang panahon na kanyang ginugol sa pagtuklas ng lalong mabuting paraan sa pagp palabas ng wastong tingig ng Violin ay siyang sanhi ng di niya ipinanginangimang tumanggap ng ganitong gawain

ENGRACIO DE ASIS

Nagpapasangla ng alahas, at ibp.
Murang magpatubò, mahal humalaga. Bukas kahi't araw ng pista.

Daang Azcarraga Bg. 1339, Kanto ng Benavides, Trozo.
TEL. 3396. Maynila.

yumaon ay bumili ng isang loro na di lamang matabil manalita, kungdi may ugali pang nagsisigaw ng madlong bagay na nakikita niyang ginagawa sa harap niya. Kanyang isinili sa isang hawla saká inilagay sa silid ng kanyang asawa, na tuloy ipinamanhik niya rito na alagaan ang hayop na yaon.

Ang lalaki ay naglakbay, at ng umuwi ay tinanong ang loro kung naalala siya ng kanyang asawa na nabanggit man lamang ang pangalan niya noong siya'y walá; nguni't anang ibon ay di sinambit ng kanyang asawa ni minsan ang kanyang pangalan, na siya nang katotohanan.

Napagtalastas ngá ng lalaki na ang kanyang asawa'y walang pagmamahal, at sinapanatá naman nito (ng babae) na ang loro ang may kagagawán, at sa galit dahil sa masasamang pananalita ng kanyang asawa (ng lalaki), ay nagpasayang panghigantihan ang matabil na loro.

Ang lalaki ay muling napilitang lisanin ang kanyang bahay ng boong magdamag, at iniutos ng babae sa mga alila na buhusan ng tubig ang hawla na kunwa'y ulán, pahugunging ang kanilang bibig na kunwa'y kulog, at, saká, maminsanminsan ay silawin nila sa pamamagitan ng isang salamin at ng liwanag na kulay dilaw.

Gayon na lamang ang pagkatulig ng hayop na ng tanungin ng kanyang panginoon kung anong nangyari noong siya'y walá, ay sinagot nito na walá siyang nakita ni namalas na anoman dahil sa ulán, kulog at kidlat. Palibhasa't talastas ng butihing lalaki na hindi bumigyó ng gabi, kungdi subali ay maganda ang panahon at magliwalas, ay kanyang isinaloob na ang ibon ay hindi nagsabi ng katotohanan ng hinggil sa kanyang asawa ni ng hinggil sa panahon. Sa galit ay dinukot sa hawla ang loro at inihagis ng boong lakas sa lapag na anop't nabasag ang ulo ng hayop. Ng matagalan ay napag-alaman ng lalaki na di siya iniibig ng kanyang asawa, na ang loro ay nagsabi ng katotohanan, at pinagsisihan niya ang pagkapatay sa abang ibon.

Ng matapos masalaysay ng haring griego ang salaysay na ito ay nagbadya.

—At ikaw, Bisir,—ang dugtong,—sa udyok ng pag'ainggit ay ibig mong ipapatay ko ang manggagamot na si Duban na di ka ginawán ng masamá; nguni't pakakaingatan kong hwag sundin ang ganyang payo upang di ako magsising gaya ng ipinagsisi ng lalaking pumatay ng loro.

—Panginoon, ang tugon ng hamak na Bisir, na talagang may saloobing ipahamak ang manggagamot.—Pag nahihinggil sa pagliligtas ng buhay ng isang Hari, sukat sa hinalá, ay dapat pakundanganan ang sumbong, habima't ikapahamak ng walang sala. Inuulit ku pung muli: Ibig pu kayong patayin ng manggagamot na si Duban, at hindi pó ang kainggitan, kungdi ang pagmamahal sa aking Hari ang may udyok sa akin na magsumbong nito sa inyu pung kama-

"GERMINAL"

Samahang ganáp na pilipino sa paggawa ng tabako't sigarilyo.

PAGBABA NG TULAY NI AYALA, MAYNILA, K. P.

Bantog sa inam at sarap ng kanyang mga yari;

Bantog sa pagdamay sa mga sakuná ng Bayan; at

Bantog sa pangunguna sa maraming tanghalan.

Tikman ninyo ang mga may sagisag na:

Germinal, Katagalugan, Kapisanan at Floreal.

PAG-INGATAN NINYO ANG INYONG MATA

Ang matá ay siyang mahalagang sangkap ng katawan ng tao. Kung may kapansanan ay ipag-pagawá ninyo agad ng bagay na salamin kay

G. CARLOS ORTIZ

Kilalang manglilitis ng matá.

24 ESCOLTA Tel 939

halan. Kung kabulaanan ang sinasabi ko ay marapat akong parusahan ng gaya ng ipinarusa sa isang Bisir ng isang makapanyarihang Hari.

—At anong ginawá—ang tanong ng haring griego—upang parusahan ng gayon?

—Akin pong sasalaysayin sa Inyong Kama-halan kung mamarapatin pu ninyong pakinggan iring inyu pong abáng kampon. **BASAHI SA SUSUNOD NA BILANG ANG "KASAYSAYAN NG PINARUSAHANG BISIR".**

(Ipapapatuloy)

ISANG ALAMAT

Noong matuklasan ni Capitan Cook ang Canadá at sakupin ang lupaing yaon ay natagpuang ang mga tagaroon na mga taong magagaling sa bunô at maraming katwang pananalig. Ang kanilang mga libingan ay punô ng mga kasangkapang pinakabon na gaya rin naman ng ugali natin dito noong dakong una. Nguni't bukod sa rito ay nagtitirik sa libingan ng isang larawan ng salmon, at palibhasa't pinagtakhan ng mga inglés na nakatuklas ang kapararakang ng násabing larawan ay siniyasat nila at tungnan natin ang salaysay ni Quisse lagh, na anak ng isang pangulo ng mga t garoon.

Aniya'y: Noong dakong una ang *Hyas Tyee*, na Dakilang Punô ng lahat ng punô ay nag-isip papagasiwihin ang kaniyang panganay kay *Matayog na kahoy* na anak na dalaga ni *Ksh sha ack*. Nguni't si *Ho naghawah*, na siyang pangalan ng panganay ay kasintahan ni *Magandang Matá* isang dalaga sa lipi rin niya, at dahil

Gregorio Yu-Chuco y Herederos

ALMACEN DE TEJIDOS
Y MATERIALES PARA ZAPATERIA
Y CHINELERIA.

Calle San Vicente Nos. 219 y 221. TEL. 1401

MANILA & ILOILO.

dito ay hiniling niya sa kanyang amá na mang-yaring dito na siya papagasawahin kay *Magandang Matá*.

Ang utos ng amá ay totoong mahigpit at si *Ho nagh wah* ay hindi umunik. Ng magkagayo'y naghandá na ang dakilang Punô ng gamitin sa isang piging na papaglutlutan ng tatlong bwan. Pagkabalita ni magandang matá ay nalugamí ng di kawasá, at pinasiyahan niyang makipagkita sa kanyang kasintahan sa isang gabing bago pasimulan ang piging.

Dumating ang kaarawan ng kanyang pasyá at sa kinagabihan ay nagtaanan siya. Nakita niya ang kanyang sintá bago tumaas ang bwan at si *Ho nagh-wah* ay nasirá ang isip. Pinasiyahan naman nitong sila'y magtaanan kapwá. Magkasama ngá silang namagtas sa isang malaking gubatan, at ng sila'y makapaglakbay na ng maraming araw ay gumawá sila ng isang *wigwam* ó dampá. Doon ngá'y walá silang inisip, kungdi ang guminghawa.

Gayon na lamang ang galit ng dakilang Punô pagkaalam na ang kanyang anak ay tumaaang kasama ni *Magandang Matá*. Tinutop niya ang kanyang dibdib at umuwi sa kanyang dampá, na doon nangulungkot na dalawang araw. Ng siya'y lumabas ay nagbagong isip at kanyang tinawag ang mga pangulo ng lahat ng hayop sa gubat at mga isda sa tubig.

Pagtawag niya ay lumitaw ang *kwa nice*, salmon; ang *Swar aa*, oso; ang *kak hak*, agila; ang *Wangh wangh*, kwago; ang *kal-ack alah ma*, gansá; ang *Le loo*, lobo; ang *Shug-ho poots* ahas; ang *Skis wis*, alamid; ang *mel-a akwa*, lamok; at ang iba pa.

"Hanapin ninyo ang aking anak" ang sabi

SRES. DENTISTAS:

Nos es grato informarles, que, recientemente hemos recibido Laminadores, Motores, Sillas Columbia, Soldaduras de Oro, Dientes con espigas de platino y otras tantas cosas que son imprescindibles en su gabinete. Nuestro establecimiento tiene el crédito de vender cosas buenas y baratas, por las cuales os invitamos que nos hagan una visita para convencerse.

THE PHIL. NET BRAID MFG. CO. INC.

Nos. 343-345 Juan Luna,

COMPANIA GENUINAMENTE FILIPINA

L. R. AGUINALDO, Gerente.

Binondo, Manila.

TY-CAMCO, SOBRINO

IMPORTACION Y EXPORTACION DE TODA
CLASE DE PRODUCTOS

Comisiones y Consignaciones
Consignatarios de los vapores "Churruca" y
"Panglima."

Hormiga No. 10.

Manila, I. F.

niya sa kanila. At sapagka't alam nila ang dakilang kapangyarihan ng *Hyas Tyee* ay agad silang nagsiyaon upa'g hanapin.

Ang *Kah kah*, na pangulo ng mga ávila ay lumipad ng matayog at hinalughog ang mga libis at mga bundok upang tanawin ang dalawan magkasintahan, ang pantera ay namalagtas ng mga gubat; ang kwago nagdilát ng matá sa gabí-gabí mula sa mga dulo ng punong kahoy; ang alamid ay kumarimet ng takbó at balang punong kahoy ay inuulinig kung may nagsasalitaan ng ngalang pagsinta: ang ahas ay umusad at lumitaw sa mga baging at sa mga sangá ng kahoy; nguni't walang nakasunpong sa dalawang maginhawa.

Ng magkagayo'y ang *Le leo*, lobo ang siya namang nangatawan ng paghanap kay magandang Matá at kay Ho-nagh-wah. Nagsama siya ng isang dakilang kawal at tinunton nila ang bakás ng dalawa. Matagal nilang hinanap, nguni't sa kátapustapusa'y kanilang nátagpuan. Nguni't ang dalawa ay totoo'g maginhawa, at saká nálaala ni *Le leo* na siya'y násilong minsan at ang nagpakawalá sa kanya ay si Ho-nagh-wah; kaya't pinasiyahan niyang sila'y hwag anhin at ipaglimin kay *Hyas Tyee*. Kanya nging inintos sa kawal niya na hwag umimik.

Ang *Mel a kya*, na pangulo ng mga lamok at ang kampon nito na napakakapal na parang buhangin ay nakakita rin sa dalawa, nguni't hindi siya umimik, sapagka't minsan ay iniligtas ang kanyang buhay ni Magandang Matá noong siya'y papatayin ng isang mangliligaw. Ang kanyang kampon ay pinalipad niya sa itaas, nguni't pararang nagingat ng lihim ng dalawa.

Sa ganito ay nanahang maginhawa si Ho-nagh-wah at si Magandang Matá. Datapwa't isang tagginaw ay nagkagutom at namatay sa

Don't be deceived by the high prices and low quality of other shoes and repair work. You can get the best at Casey's the same price.

TRY CASEY'S REPAIR DEPARTMENT

CASEY'S HOSPITAL

FOR

SICK SHOES

307 M. H. del Pilar, Ermita.

PHONE 3878

gutom si Magandang Matá. Mapanrlaw na hinanap ni Ho nagh-wah at inihagis sa ilog. Siya naman umawit ng isang mapanglaw na awit ng kamatayan at saká nagtalon upang makisama kay Magandang Matá sa maginhawang lupá. Nguni't sinakmal siya ng hari ng salmon at sa tatlong araw ay dinala sa kanyang amá na inihagis sa isang pangpang ng ilog.

Pagkakita ng Dakilang Punò ay lalong nagalit, sinumpá at pinapaging palaká. At siya raw dahil kung kaya't mapanglaw na humuhuni ang palaká, ng Ho nagh-wah. At dahil naman sa pagtatapat ng salmon ay pinagpalá at iginawá ng larawan. Halaw sa isang lagda ng "*The Canadian Magazine*".

Ang mga Hiwaga ng Inkisisyon sa Espanya

Sinulat ni M. V. de Ferreal.

Salin ni S. G. Calderón

(karugtong)

Nguni't dumaan ang oras, at sa kabalisahán ay tinitis ni Dolores ang gináw sa gabí; maminsanminsang ay may naririnig na yabág sa daan at kanya nging tinatanaw sa akalang baká sakaling ang kanya nging hinahanap; datapwa't

TAN SENGUAN Y SOBRINOS

San Gabriel Nos. 3-5

MANILA I. F.

Comerciantes en Productos del País. Importación y Exportación. Comisiones y Consignaciones.

SUCURSALES:

CARIGARA Y TACLOBAN (LEYTE)

Dirección Telefónica—TANSENGUAN, Tel. 1260. P. O. B. 1029.

Damas

En estos tiempos tan delicados para la salud, por el temido viruela y otras enfermedades contagiosas, lo mejor es estar prevenidas, mandando todas nuestras ropas á lavar y desinfectar en la conocida lavandería de vapor.

SANITARY STEAM LAUNDRY

Teléfono 529.

"ANG BATONG BUSILAK"

MARMOLERIA

SOCIEDAD DE OBREROS FILIPINOS.

Se reciben toda clase de trabajo en Mármol como Lápidas, Monumentos, Mausoleos, Pila Bendita y Limpiezas, Escultura, Bustos de Rizal en Bronce, Cemento y Madera.

MARIANO DEL MUNDO,

GERENTE.

408 Padre Gomez, Sta. Cruz.

Manila, I. F.

patuloy ang paglayô nã nagdadaan, at si Dolores ay muling napapalupaypay.

Sa malapit sa kanya ay dumadaluyon ang mga along payapã nã ilog Gwadalkibir; ang kuliglig ay naglalakãs nã kanyang huning matinis sa katahimikan nã gabí, at maminsanminsan ay pinapasas nã simoy nã hangin ang mga puong kahoy, nã, sa paggalãw ay umuulãn nã bulaklak at bangô.

Nguni't, sa abãng dalaga, ang gayong kaayaang gabí ay puspos nã mga kakilabutan at nã mga kabaklãbaklãng damdamin.

Sa paghihirap nã kalooban at sa kapataan ay nakatulog nã nagbubukang liwayway. Nã bagong bigã ay nag indã nã ginãw; nguni't pagdaka'y nagdandam nã init na tila nagpalakãs nã kanyang katawang lupaypay, at nanaginip na siya'y nã isang palasyo nã mga ada, na ang langit langitan nã bobeda noong magandang palasyong yaon ay may isang aranyang gintô na pinapagliliwanag nã nã henyô, at ang aranya ay unti unting tumataas hanggang sa sumukdol sa kaitaasan nã bobeda, na dí man lamang nakikita ang nangag tataas, at habang tumataas ay lalong nagliliwanag at nagkakalat nã init hangang sa kãtapustapusan ay nagliyãb at sumambu't ang liwanag.

Bahagyã nang napadaiti ang aranyang gintô sa langit-langitan, ay biglangbiglang nabago ang anyô nitong magandang palasyo nã mga kaayaang bagay: ang nangagniningning na mga kasangkapan at ang mga bulaklak na palamuti ay pawang nangiwala, ang mga pakpak nã mga silpide at nã mga henyô ay nangalaglag at naging durôg na gintô; ang kanilang mga katawang nag gagandahan ay nangag-anyong kakilakilabot na

hayop na nagkulay pulã. Sa palasyo ay nãramdaman ang dí kawangang init at inisip ni Dolores na lumayô upang maiwasan ang ganitong dí mabatãng hirap; nguni't niligid siya nitong mga kakilakilabot na hayop upang hwag siyang makailã: pinatungã siya sa ulo nã isa sa mga yaon nã isang malaking salaming nag-aalab, anopã't akalã niya'y sinigaan siya.

Sa pagkapatã sa dinanas niya sa panaginip na ito, akalã niya nã siya'y magising ay patay na siya at nabuhay lamang uli.

Ang mainit na araw na nagliliwanag ay mataas na, at tinatamaan nã siket nito ang mukhã ni Dolores.

Nãkatulog nã nã matagal: á las dies na nã araw.

Siya'y nagugulom hanang lumingap sa palibot, na inaalala ang kanyang mga isipang napipilan nã panaginip; at nã sumaisip niyang muli ang mga pangyayari nã tinalikdang araw, ay natigilan iã gayon na lamang.

Malakas ang loob ni Dolores. nguni't batã pa at dí hirati sa isang pamumuhay na maligalig at mahirap; walã paog gasinong muwang sa buhay na ito, upang mapaglabanan niya ang mga kasawiang bumubugso sa kanya; sa lakas niya nã loob ay nangingibabaw ang pagbabatã kaysa sa sigla, nguni't dí maikakailã ang isang dakilang lakas nã kalooban sa harap nã isang dí masayod na panganib. Hinggil sa mga karaniwang pagdadalamhati sa pamumuhay ay nangunguna ang mga pagluhã: ang sigla ay sumusunod pagkatapos nã pagmumunimuni. Si Dolores ay may taglay na matwid at ganap na kaalaman, at napagtitiyay niya sa pamamagitan nã katwiran.

TAN SENGUAN Y CO.

Muelle de Binondo No. 157, Manila, I. F.

COMERCIANTES EN TODA CLASE DE PRODUCTOS DEL PAIS.

IMPORTACION Y EXPORTACION.

IMPORTACION DIRECTA DE ARROZ.

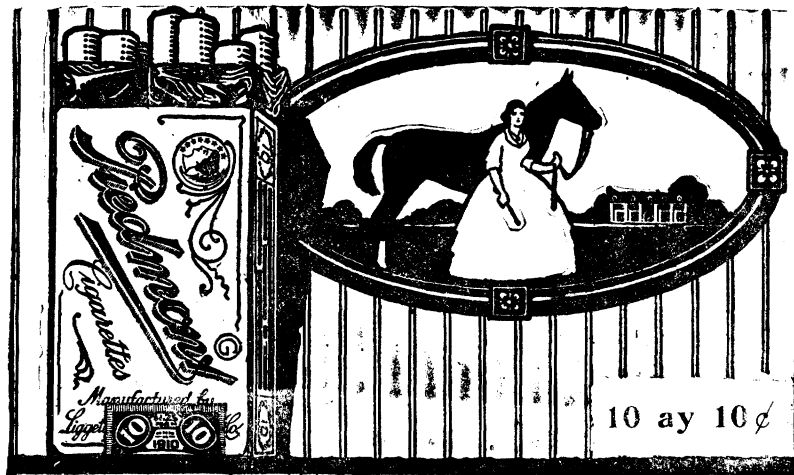
EXPORTADORES DE AZUCAR PARA CHINA Y JAPON.

COMISIONES Y CONSIGNACIONES.

Tel. 4584

P. O. B. 1253

Dirección Telegráfica
"YEKGUAN"

Lahat ay Sigarilyong Virginia

Piedmont
Ang Sigarilyong mainam

Kneedler Bldg. **LIGETT & MYERS TOBACCO Co.** Manila.

KUPONG MAHALAGA SA BAWA'T PAKETE

Ang kaarawang takda sa mga kupon ay pinalawig hanggang sa ika 30 ng Hunyo ng 1919.

Ganito ang lahat ng babaing may talagang inimpok na kabaitan. Ang kalooban nila ay dili iba't isang punyagiang walang hangan at magpakaylan man ng katwiran at ng damdamin, maliban sa mga bagay na ang damdamin ay may higit na kinalamen: sa ganitong dahilan ay sapat makaharap sa tapang ng lalong malakas na lalaki. Liban sa dahilang ito, ang lakas ng mga babae ay nasa karunungan sa pagbabatá; at di nga mga babae kundí maging gayan.

Si Dolores ay sandaling tumigil na nagugulomihan sa kanyang panibagong pagkasawi.

Muli niyang tinanaw ang bahay at gaya rin ng araw na tinalikdan; ang mga bintana ay nangapipinid.....at isang tubos na katahimikan ang nagahabari sa dampang yaon. Upang lalo niyang matunayan, ay nag-ayos ng suot, ng balabal at ng bukok, at muling tumawag sa pintuan ng apostol.

Nguni't walang nangyari: ang apostol ay di umuwi.

Si Dolores ay nag-iisá, walang mag ampon, walang matuluyan, walang pagkain, at di makapangahas lumabas sa mga lansangan ng Sebilya sa takot na baká makilala at dakpin ng dahil sa inkisision.

Siya nga'y nagpasiyang pasa taberna, na tanging paraang magagawa niya. Sumaloob niyang mangyari na ang mangyari.

Nguni't upang siya'y hwag makilala ng mga kampon ng inkisision, ay nagpasiyang magpagabi.

Sa halamanan ng apostol ay may ilang punò ng tubó. May mga punong kahoy ng Amerika na nagsisitubong malagó at maganda sa kandil ng sikat ng araw ng Andalusya, na nakikisaliw ang lilim sa mga sangá ng mga parra na bahagya nang sinusuplingan ng mga bagong dahon, at sa mga mabulaklak na *alberchigos* na nagsisibuká ang bulaklak at nagsasabog ng masarap na amoy.

Palibhasa't pinasiihan ni Dolores na magparaan ng araw sa halamanan ay hinirang niya ang dakong tubuhan na doon nananglóng.

Gayon naghintay ng gabí, balisá lupaypay sa pagod at gutom; nguni't di sukat ito na makabawi ng lakás. Gayon man, sa kanyang mga kailangan ay ikinasiya ng loob itong saklolo na talaga ng Pë. Dyos.

Sa araw na ito ay maraming taong nagdaan sa lansangan, may mga batang nagsipasok sa halamanan ng apostol upang manghuli ng mga paroparó; iyan ang tanging mga pangyayaring nakabagabag sa abang dalaga. Siya'y nangubling inaigi sa mga sangá; at walang nagsapantaha na ang makisig at magandang si Dolores Argoso, na anak ng isa sa mga pinaka mayamang ginoo ng Espanya ay nariyang parang isang

pulubi, na kailangang matulog sa santong lupa na walang sapin liban sa kanyang damit at wala man lamang pagkain.

Anopa't ng sumapit ang katanghalian, ang oras na karaniwang ipinagpapahingá sa Espanya ng lahat ng tao, ay inisip ni Dolores na makalalabas siya ng walang pangambá.

Ipinagbilin ni José na siya lamang ay magbagong-anyô (na hwag pakilala): at kailangan ngang humagilap siya ng maipagbabalat-kayô.

(Ipagpapatuloy)

Bufete Sotto

Desde esta fecha hasta nuevo aviso, el Abogado y Senador por Cebú, Hon. Filemón Sotto, queda al frente del Bufete de su hermano, Sr. Vicente Sotto, quien continuará trabajando como simple juriconsulto y cajero en dicho Bufete.

Manila, 30 Septiembre, 1918.

Ang Pagsasarili ng Pilipinas

—ooo—

Iniharap Kahapon ng Mrgl. Emiliano Tria Tirona sa Kapulungang Bayan ng mga Kinatawan

Isa sa mga bagay na lubhang mahalaga na iniharap sa kasalukuyang Batasan ay ang ná-uukol sa isang kapasiyahan ng Kinatawan ng Kabite, Mrgl. Emiliano Tria Tirona, kapasiyahang humihingi sa Pangulo at sa Kongreso ng Estados Unidos na maglagdá ng isang batas na tiyakang magpahayag ng pagkakaloob ng kasarinlan sa bayang pilipino.

Sa naturang panukalang kapasiyahan ay binihiling din na magtagubilin sa mga Delegado ng Estados Unidos sa hinaharap na pagpapanyam sa pamamayapa upang sa kasunduang idaraos at lalagdaan ay isama ang Sangkapuluang Pilipino sa hanay ng mga bayang nararapat magtamó ng pagsasarili.

Ang naturang panukalang kapasiyahan ay násasaad sa mga pangungusap na sumusunod:

"Kapasiyahang humihingi sa Pangulo at sa Kongreso ng Estados Unidos na maglagdá ng isang Batas na nagpapahayag ng pagsasarili ng Sangkapuluang Pilipino, at sumasamó sa kanila na magbigay ng mga kailangang tagubilin sa mga Delegado ng naturang Bansa sa hinaharap na pagpapanyam sa kapayapaan, upang sa kasunduang idaraos at pagtitibayin ay isama ang Pilipinas sa mga Bansa at bayang nararapat magtamó ng kalayaan at pagsasarili."

SAPAGKA'T, ang bayan ng Sangkapuluang Pilipinas, sa lahat ng pagsubok na ginawá sa kaniya ay lubos niyang náipakilala ang kaniyang kakayahan upang humawak at magpapantili ng isang pamahalaang nagsasarili na makapagkakandili sa buhay, kalayaan, pagaari at ka-

"Herrera Bros."

PLATEROS Y GRABADORES

Se reciben toda clase de trabajos concerrnientes al ramo.

Especialidad en grabados, esmero y prontitud.

No. 1522 Azcárraga
Sta. Cruz

Manila, P. I.

TEL. 3916.

SASTRERIA Y SOMBRERERIA

Ibig ba ninyong magkaroon ng mga mainam na kasuotan ayon sa bagong panahon? Kung gayon, magsadya kayo sa patahian ni

ISAIAS ALVARAN

606 Azcarraga, Tondo.

Tel. 8373

MANILA.

DY CHI-CHUAN & CO.

Jaboneros Nos. 910-914

MANILA, I. F.

Almacen de comestibles, Negociantes en Abacá y Coprax. Comisiones y consignaciones. Sucursal en Samar.

TEL. 8177

P. O. B. 822

LOO TENG SIU

Hijos de J. Duyandin.

S. Fernando Nos. 819-823. Manila, I. F.

Comerciantes en productos del País.

Comisión y Consignación.

Armadores del vapor "PEKIN"

TEL. 8184.

GO PENG & Co.

Rosario Nos. 60-62 y 116. Binondo.

MANILA, I. F.

Almacen de Tejidos y novedades de Europa, America y del País. Variado surtido en todos los Correos. Importacion directa.

Precios los mas reducidos.

TEL. 3252

Sombrerería "Busilak"

DE
G. J. PABLO
AVE. RIZAL 1932 S. LAZARO

Sa sambaliluhang ito'y nagbibili ng mga sambalilong yari dito sa Maynila at sa Europa, nag aayos ng sari-saring hugis na magugustuhan ng nagpapagawá.

Kung ang Pardiilas ay masira ang ayos ay muling aayusin ng walang bayad.

Tumatanggap ng pabilin sa talawigan.

panatagan ng mga naninirahan sa kanyang lupa, na mga taga rito at mga dayuhan;

SAPAGKA'T, ang bayang pilipino ay nagpamalas ng di maítatangging katunayan ng kaniyang mataimtim na pagtatapat na loob, ng lubos na pagtulong at matibay na paganib sa banal na usap na ipinagtatanggol ng Hilagang Amerika, sa kasalukuyang digma, na yao'y ang usap ng kalayaan at ng pagkakapantaypantay sa lahat ng mga bayan, malalaki at maliit, malalakas at mahihiná, sa Sangsinukob;

SAPAGKA'T, ang pakikidigma laban sa pagka-prusyano o Imperyong Aleman ay malapit na matapos na taglay ang maluwaluhang pagwawagi ng mga bayaning tagapagtanggol ng kademokratahan, at may malalaking bagay na sukat asahan na sa araw na di nalalayó ay pasimulan na ang mga pagpapanayam sa ikapannunumbalik ng kapayapaan ng Sangsinukob at sa pagkilala sa pagka bansa ng mga bayang sakop ng kapwa bayan upang mamahala sa sarili at ligtas na ligtas na sa kapangyarihan at pakikialam ng mga dayo;

SAPAGKA'T, ang pangasiwang demókrata sa Estados Unidos na itinataguyod ng Pangulong Mr. Woodrow Wilson, ay nagbigay at nagtakda sa kanilang mga patukaran, ng dakilang pangakong nasasalig sa kinamulatang simula na "walang bayang mapamamahalaan ng hindi sa kapahistulutan ng mga pinamamahalaan" na ipagkakaloob sa bayang pilipino ang kaniyang pinakanana sa pagsasarili;

SOMBRERERIA

NI
V. LIWANAG
Binundok, Juan Luna 351

Puhunang tagalog at yari rito

Gumagawá ng magagandang sombrerong paha. Nagbibili ng tunay na mga sombrerong Panamá, at Nagbibili ng mga barong lalaki, kuelyo, panyó, korbata, ibp.

"LA ESTRELA"

Taller de Instrumentos de Cuerda

Paalaala sa mga manunugtog: Ang mga nangangailangan ng bajo de uñas, dumaló kay

G. ISABELO VICENTE

Walang ibang gamagawá ng Clavijas mecánicas kundí dito lamang sa pagawaang ito.

No. 633 JABONEROS BINONDO.

SAPAGKA'T, ang lalong mabuting pagkakataon upang ilahad ang mga makatarungang kahilingan ng bayang pilipino ay itong kasalukuyan, na ang namamahala sa bayan ng Estados Unidos ay ang Pangulong Wilson, na nagpakilala ng kaniyang marubdob na pagibig sa ikakalalaya ng mga bayang malihit at nalulububan ng kapangyarihan ng ibang bansa;

DAHIL DOON, ang Senado at ang Kapulungang Bayan ng mga Kinatawan ng Pilipinas na bumubuó ng Batasan at sa sariling kapangyarihan nila ay nagpapasaya:—

Una, Na hingin, gaya ng sa kasalukuya'y mapitagang hinihingi sa Pangulo at sa Kongreso ng Estados Unidos, na maglagdá ng isang Batas na nagpapahayag ng pagsasarili ng Bayang Pilipino.

Ikalawa, Is mó, gaya ng sa kasalukuya'y isinasamó sa Pangulo at sa Kongreso ng Estados Unidos, na magbigay ng mga kailangang tagubilin sa mga Delegado ng naturang bansa sa hinaharap na pagpapanayam na ukol sa pamamayapa, upang sa kasunduang idarao ay isama ang Pilipinas sa mga bansa at bayang nararapat magtamó ng mga biyaya ng kalayaan at pagsasarili.

BAHAY SANGLAAN

— NI —

ZACARIAS DE GUZMAN

Daang Villalobos 144, Kyapo.

Tel. 3595.

Mabuting maghalagá sa mga hiyas, na gaya ng mga brilyante, perlas, gintó at iba pang mga bagay na may halagá. Mataas ang turing sa mga pagtasa, magaan ang patubó.

Ngayo'y panahon ng "Sakit ng Ngipin"

Kung hahanap kayo ng DENTISTA ay tunguhin ninyo si

Dr. A. Vergel de Dios

447 EVANGELISTA.

Walang sakit na gumamot ó bumunot.

KATUBUSAN PAGAWAAN NG TABAKO'T SIGARILYO

Daang Clavel 501, Binundok,

TEL. 8524.

Ang pagawaang ito ay puhunan ng mga manggagawa at sa mga pilipino na itinayo sa ikagagaling nila at ng bayan: kaya't kailangang lingapin natin yamang ang mga yari rito ay isa sa mga pinakamainam, maging sa matabang at maging sa matapang na lasa ng tabako't sigarilyo. Siya nga nating hititin.

Sa Halamanan ng Lahi

BB. PAQUITA LIM

Hwal na ako; kayong iyan na ngayon na tumutunghay sa marikit niyang larawan ang siyang magsabi.

Tunghayan ninyo, malasin at pagkatapos, ay.... ano?

Hindi ba siya'y karapatdapat na maging Reyna sa araw ni Bonifacio?

At....hindi rin ba ang kanyang ganda; ang taglay na yumì; ang mahinhing kilos; ang matang mapungay; ang dilag na sadyang dilag; at ang lahat na ng taglay niyang katanngian ay karapatdapat sa trono ng Reyna, na sadyang inilaan ng lupong sa pagdiriwang sa araw ni Bonifacio?

Kung gayon nga ay pagpugayan natin siya, at.. Batiin.

ALEGRE.

Paunawa

Sino mang ibig sumuskribi rito sa "Patnubay ng Bayan" ay sumulat kay S. G. Calderón, 758 R. Regente, Binondo, Manila. P1.00 isang taon sa Maynila. P1.20 sa lalawigan.

Ang sa bawat taong nagdaan ay P2.00.

Sa todos los Santos

Sapagka't ang araw ng TODOS LOS SANTOS ang siyang tanging araw ng pagdalaw sa mga Libingan o Panteon at doo'y inilalagay at iniaayos ang madlang ala-ala sa mga magulang, kapatid, anak o kaya'y kamag-anak ng yumao sa kabilang buhay at sangpu ng mga kalilala at kaibigan.

Dahil dito'y ang aming ALA-ALA kay Alejandro Hernandez, na yumao na sa kabilang buhay noong ika 9 ng Mayo ng taong ito. Di lamang sa Libingan ay ang ALA-ALA kungdi pati sa pitak nitong PATNUBAY NG BAYAN.

Mga Kapatid, Ama, Ina, Kamag-anak at lbp.

Sa mga Manggagawa sa Lupa

Kung ibig ninyo ng palagiang mapagtatrabahuhan at ibig ninyong makapag-impok ng salapi ay pumaroon kayo sa kawanihan ng

The Hawaiian Sugar Planters' Association

135 San Nicolás.

BAYAAN MO.....

KAY SAMPAGITA KO.

Sampagitang aking buhay, sampagitang aking langit,
Bayaan mong ako ngayon ay humawak ng panitik,
Ng panitik na laon nang natatago't matahimik
Sa pusod ng karagatan ng diwa kong nasa hapis
Upanding ang iyong puso'y mamagal na sa pagamis
Sa puso kong matapati't kung umibig ay malinis.

Bayaan mong ako ngayo'y makipiling sa tulaan,
Makisama sa binatang kapatid ng kapalaran,
Makipiling sa dalagang ang puso'y di salawahan,
Makihati sa ligayan naasam ng kabataan,
Makibagay sa ugali ng matatandang hukluban
Upanding sa ganito ay maaliw ko yaring buhay.

Bayaan mong ako ngayon ay umawit ng pag-irog,
Sumulat ng mga tulang hinahango sa kampupot,
Sumulat ng mga tugmang pang-alay sa ini-irog,
At sumulat ng parayong sa bayan ko ay alindog
Upanding ang puso mo'y sa ligaya ay maanod
At masagip ng puso kong sa kanya lang lumuluhog.

Bayaan mong ang buhok mo'y bilangin ko ng maraha't
Dugtungan ang maiiksi't malambot ang kalikusan,
Damahin ko ang noo mong bulaklakan ng isipan,
Malasin ko ang kilay mong hugis tari ang kabagay,
Buksatin ko ang talukap ng mata mong mapupungay
Upang yaring aking puso'y malayo sa kapanglawan.

Bayaan mong akin ngayong titigan ang iyong mata,
Ang puyo ng iyong pisngi'y baypayan ko ng pag-asa,
Ang ilog mong sakdal kisig ay busan ko ng panata'...
Ang mapulang iyong labi'y halikan ko ng ginhawa't
Ang liig mong tila kanya'y kwint'san ko ng sampaga
Upang ang puso mo't puso ko'y masukuban ng Glorya.

Aking giliw, bayaan mong ang batok mong kinampudo'y
Sabugan ko ng violeta, kamuning at malakoko.
Bayaan mong sa dibdib mo'y mailagay ko ang liryo,
Ang liryo ng nabubuhay sa mga patak ng dugo ko.
Bayaan mong ang palad mo'y kausapin ng palad ko
Upanding ang diwa mo at diwa ko'y magkasalo...

Bayaan mong ang binti mong tila tore ng pithaya'y
Tanawin kong buong gara't itampok ko sa dambina
Bayaan mong sulyapan ko ang sakong mong tila sagang
Sa mata ng bigong tao'y lumilikha ng hiwaga
Bayaan mong ang yapak mo'y sunsunin ko ng pacha'nga
Upang ang dibdib mo't dibdib ko y magkamit ng biyaya.

Sampagita, bayaan mong ang tindig mong tindig Reyna'y
Akin ngayong pagukulan ng mga gintong alala.
Bayaan mong ang binhin mo at tula ko'y magkasana
Sa paghabol sa kawan ng panginoring may halina
Upang door silang dalwa'y makapitas ng ginhawa
Na langit ng ating pusong uliran na kung magsama.

KALIBATO

Sa "Lakas ng Panulat"

PACO STUDIO 1430 HERRAN

May manunuklay na walang
BAYAD.

BIBLIA BIBLIA

SA LAHAT NG WIKA

SA

BRITISH & FOREIGN BIBLE SOCIETY

636 Isaac Peral, Ermita.

PASANGLAAN

NI

FAUSTO O. RAYMUNDO.

Daang Ilaya blg. 641-645 pagliko sa Aceiteros,
San Nicolás, Maynila.

MATAAS humalará sa isinasanla, MABABA ang
patubo. MADALING pagsanlaan at gayon din
kung tubusan.

Nagbibili ng mga hiyas na BRILLANTE, PERLAS,
GINTO at PILAK sa halagang lalong mura.

THE AMERICAN BIBLE SOCIETY

503 AVENIDA RIZAL.

Nagbibili ng mga Biblia sa iba't ibang wika.
Inyong pagsadyain at pagkakalooban kayo ng
ayon sa halagang taglay ninyo.

LIBRERIA Y PAPELERIA

DE

P. S. Viuda de Soriano.

Rosario 225 y Plaza del Conde No. 1008, Binondo.

Nagbibili ng mga aklat sa tagalog, kastila at
inglés; ng mga kuaderno, pluma, lapis, tinta,
papel at ibp.

Boong giliw na tinatanggap ang lahat.

SOMBRERERIA Y SASTRERIA

DE

P. AUSTRIA.

Carriedo 247.
Tel. 4482.

M. H. del Pilar. 409. Ermita.
Tel. 3503.

Nagbibili ng sarisaring mga bagay para sa mga
lalake, gaya ng sapatos, medyas, corbata, panyô,
lalong lalô na ng mga sombrero rito sa Pilipinas.

CORNEJO'S PHILIPPINE DIRECTORY 1918-1919

324 Misericordia, Sta. Cruz, Manila

It's an annual publication in English and Spanish for Business and Professional Men, Teachers and Students, Politicians and Public Officers, Travellers, Writers, Agriculturists, etc.

Price Per Copy: -P-7.00 Plus -P-1.00 When sent by Reg. Mail

::: FILIPINA :::

Tanging Pahayagang bwanan ng mga babae, sa wikang Ingles at Tagalog. Naglalaman ng maraming bagay tungkol sa ikagagaling ng kababaihan sa bayan, sa samahan at sa sarili.

MAGSISUSRKIBÍ KAYO. -P-1.50 LAMANG ISANG TAON.

Pasulatan: 324 Misericordia, Maynila.

Taller de Encuadernación

NI

Sofronio G. Calderón

758 Reina Regente, Binondo.

Murang tumanggap at mabuting yumari.

Gumagawa ng mga pads na gamit sa mga páaralan at sa mga opisina.

EL "ELGIN" ES EL RELOJ MAS EXACTO QUE SE HA
FABRICADO HASTA HOY DIA.

"ELGIN"
ES EL RELOJ
FAVORITO DE
TODA DAMA
QUE SE APRE-
CIA DE
ELEGANTE.

"An Elgin!"

RELOJES—PULSERA PARA SEÑORAS.
CAJA Y PULSERA DE ORO—MAQUINA "ELGIN" DESDE -P-55.00 EN ADELANTE.

LOS HAY EN ORO PLAQUE DE TODOS LOS PRECIOS.

H. E. HEACOCK Co.—ESCOLTA 121-123